

Commissie bemesting akkerbouw en vollegrondsgroenten (CBAV) Bemestingsadviesbasis akkerbouw en vollegrondsgroenten

Klankbordgroepbijeenkomst

Wageningen 26 februari 2013



Programma

- Opening
- Presentatie over CBAV en bemestingsadviesbasis
- Presentatie resultaten enquête en vooruitblik
- Inventarisatie van vragen en wensen
- Pauze
- Discussie over de vragen en wensen
- Afronding en afspraken
- Borrel



De CBAV en de bemestingsadviesbasis

Janjo de Haan en
Willem van Geel

Praktijkonderzoek Plant &
Omgeving - Wageningen UR



Belang bemestingsadviezen

- Handvaten voor (economisch) optimale bemesting
 - opbrengst en kwaliteit
 - onafhankelijke onderbouwde adviezen
- Huidige bemestingsvragen:
 - Gewasbehoefte ↔ gebruiksnormen
 - Hoe bodemvruchtbaarheid op peil te houden?
 - Rendabele bedrijfsvoering bij minimale verliezen



Historie bemestingsadviezen (1)

- 19e Eeuw
 - losse adviezen door o.a. kunstmestindustrie, Boerenbond
- Na WO II:
 - bemestingsadviezen Instituut Bodemvruchtbaarheid en Blgg
- 1962
 - bundeling adviezen tot Adviesbasis bemesting overheid
- ca. 1975:
 - adviesbasis Vollegrondstuinbouw (Blgg); 1984 min L&V



Historie bemestingsadviezen (2)

- Tot en met 1997
 - Bemestingsadvisering door Ministerie van LNV
- Sectorgericht
 - Gras/voedergewassen, akkerbouw, groenten, bloembollen, boomkwekerij, fruit



Historie Commissie bemesting akkerbouw en vollegrondsgroenten

- Vanaf 1998 verantwoordelijkheid LTO
- 1999 samenvoeging commissies en adviesbasis akkerbouw en vollegrondsgroenten
 - Voorzitterschap LTO, Secretariaat PPO
 - Beperkte financiering Productschappen
- Sinds 2012: CBAV onder MMM
 - Breder taak CBAV: o.a. advisering MMM
 - Ruimer budget Productschap Akkerbouw



Doel CBAV

- Vertalen van onderzoek naar bemestingsadviezen
 - Onderzoek is basis
 - CBAV voert zelf geen onderzoek uit
 - CBAV bewerkt eventueel wel onderzoeksdata
 - Breed draagvlak
 - Onafhankelijk oordeel
- Doelgroepen
 - Voorlichters, teeltbegeleiders, onderwijs, laboratoria



Samenstelling CBAV

- LTO, Chrit Wolfhagen, voorzitter
- WUR-PPO, Janjo de Haan & Willem van Geel, secretariaat
- Productschap Akkerbouw, Erik Greve, adviseur
- WUR-PRI, Jaap Schröder
- NMI, Romke Postma
- IRS, Peter Wilting
- DLV Plant, Harm Brinks
- BLGG AgroXpertus, Arjan Reijneveld
- Altic/Lab Zeeuws Vlaanderen, Jan Ties Malda

→ Op basis van inbreng van kennis en expertise



Werkwijze

- Vergaderingen: 1-3 keer per jaar
- Onderhoud en aanpassingen van de Adviesbasis
- Bespreking en opstellen van adviezen
 - inbreng notities (secretariaat)
 - vertaling onderzoeksresultaten naar voorstel voor herziening advies of nieuw advies



Publicatie Bemestingsadviesbasis

- Naslagwerk
- Publicatievorm
 - Tot 2003 boekje
 - Vanaf 2006 via www.kennisakker.nl



Adviezen en richtlijnen

- Richtlijnen moeten specifiek gemaakt worden
 - Stikstof
 - Gemiddelde situatie
 - Aanpassen op o.a. voorvrucht, bemestingsverleden
- Adviezen kunnen direct opgevolgd worden
 - Alle overige nutriënten



Welke adviezen (I)

- Macro-elementen
 - Stikstof
 - Nmin-richtlijnen
 - Bijnestsystemen (aardappel, groenten)
 - Korting N-werking gewasresten/groenbemesters
 - Rascorrecties aardappel
 - Fosfaat en kali
 - bodem- en gewasadvies



N-bemestingsrichtlijnen

Teeltdoel	Grondsoort	N-gift, kg/ha	Bemonsteringsdiepte
Consumptie-aardappelen	klei/löss	285 - (1,1 x Nmin)	0-60 cm
	zand/dal	300 - (1,8 x Nmin)	0-30 cm
Zetmeel-aardappelen	zand/dal	275 - (1,8 x Nmin)	0-30 cm
Pootaardappelen		140 - (0,6 x Nmin)	0-60 cm
Suikerbieten	Klei/löss/zand	200 – (1,7 x Nmin)	0-60 cm
	Dal/veengrond	150	



Welke adviezen (II)

- Semi macro-elementen
 - Magnesium
 - Zwavel
 - Calcium
- Sporenelementen
 - Borium, mangaan, koper, molybdeen, ijzer, zink
- pH en bekalking
- Samenstelling en werking organische mest
- Organische stofbalans (vanaf 2013)



Welke adviezen niet

- Geen advies meststofkeuze
- Geen gericht advies toedieningstechniek
 - Opties worden weergegeven wanneer relevant



Enkele recente aanpassingen

- Stikstofbemestingsrichtlijnen
 - O.a. zaaiuien, wintertarwe, zomergerst, prei
 - Uitbreiding tabel korting gift bij nalevering gewasresten
 - NBS bodem aardappel, prei
- Zwavel en calciumbemestingsadvies
- Sporenelementen
- Samenstelling en werking organische meststoffen
- Organische stofbalans (2013)



Mestwetgeving

- Onduidelijkheid in praktijk tussen gebruiksnormen en adviezen/richtlijnen
- N-gebruiksnormen
 - Aanvankelijk gebaseerd op N-bemestingsrichtlijnen
 - Daarna verlaagd voor met name zand en löss
 - Doel: behalen van nitraatnorm
- CBAV ≠ CDM
- CDM: Commissie Deskundigen Mestwetgeving
 - vervult wettelijk taken mineralenbeleid en adviseert minister



Verskil CBAV en CDM

- CBAV stelt nieuw bemestingsadvies vast
 - Landbouwkundig
 - Opname in bemestingsadviesbasis
- CDM beoordeelt onderbouwing bemestingsadvies voor aanpassing gebruiksnorm
 - In opdracht van ministerie van EZ
 - Wetenschappelijk onderbouwing
 - Milieukundige toets (nitraatnorm)
- Ministerie van EZ stelt gebruiksnorm vast



Nieuwe ontwikkelingen advisering

- Meerdere laboratoria en adviesorganisaties
 - Nieuwe adviezen op basis van
 - Eigen ervaringen en onderzoek
 - Nieuwe / eigen analysemethoden (niet in adviesbasis),
 - o.a. PAE-analyse Blgg, Spurway van Altic
- Geen uniforme advisering
- Wat is kwaliteit van adviezen buiten de adviesbasis



Overige factoren

- ICT
 - GPS, Remote sensing, Internet, Rekenmodellen, Bedrijfsmanagementsystemen,
- Schaalvergroting
- Aandacht voor bodemvruchtbaarheid
- Afnemende onderzoeksbudgetten
 - Wegvallen productschappen?



Huidige bemestingsadviesbasis

- Kwalitatief goed onderbouwde adviezen maar
 - Alleen landbouwkundig advies (i.t.t. gebruiksnormen)
 - Deels gebaseerd op 'oude' analysemethoden
 - In traditionele vorm
- Indirect vraaggestuurd
 - Vraag uit praktijk → onderzoek → bemestingsadvies
 - Geen budget om pro-actief aanpassingen te doen
 - Alleen openbaar onderzoek
- Beperkte communicatie over bemestingsadviesbasis



Resultaten enquête



Opzet

- Schriftelijke kwalitatieve enquête met 6 vragen
- Benaderde partijen reacties totaal 15
 - Laboratoria: o.a. Altic/LZV, Roba 2
 - Meststoffenleveranciers: o.a. Agrifirm, CZAV 4
 - Meststoffenproducenten: o.a. K+S, N-xt, Yara 5
 - Onderzoek: o.a. Alterra, LBI, HLB 3
 - Overig: bureau Landbouwcommunicatie 1
- Korte samenvatting reacties



Resultaten enquête

Bekendheid en gebruik

- Bekendheid met CBAV
 - Vrijwel iedereen
- Gebruik adviezen
 - Ja, in meer of mindere mate



Resultaten enquête: Verbeterpunten adviezen

- Analysemethoden adviesbasis \neq methoden laboratoria
- Gebruiksnormen en adviezen lopen uiteen
- Aandacht gewenst voor
 - precisielandbouw (o.a. rijenbemesting)
 - locatiespecifieke adviezen voor N-behoefte
 - verliezen door denitrificatie
 - duurzaam gebruik nutriënten en organische stof
 - integratie met bodemaspecten en bodemkwaliteit
 - bloembolgewassen



Resultaten enquête: Verbeterpunten communicatie

- CBAV moet meer sturend en richtinggevend zijn
- CBAV moet laten zien wat ze doet
- Adviesbasis beter vindbaar op Kennisakker/Internet
- Nieuwe vormen van communicatie: on-line applicaties
- Geef aan hoe adviezen tot stand komen
 - welk onderzoek ligt eraan ten grondslag
- Terugkoppeling met CBAV belangrijk
 - deze klankbordgroepbijeenkomst



Naar de toekomst



Adviesbasis voor de bemesting van
akkerbouw- en
vollegrondsgroentengewassen



Nieuwe aanpak nodig

- Nieuwe analysemethoden laboratoria
- Omgang adviezen in combinatie met gebruiksnormen
- Aandacht voor duurzaamheid bemesting
- Presentatie van en communicatie over adviesbasis



Eerste stappen in 2012 gezet

- Onderbrengen onder Masterplan Mineralen Management
 - Adviescommissie voor stuurgroep
- Meer budget voor:
 - Actualiseren van adviezen
 - Omvormen van adviesbasis naar handboek
- Communicatie adviezen
 - O.a. deze enquête en klankbordgroep



Analysemethoden laboratoria

- Commissie moet oordeel kunnen vormen over onderbouwing analyse methode
 - Criteria voor beoordeling nog ontwikkelen
 - Wanneer is methode voldoende onderbouwd
- Laboratoria moeten openheid geven over gegevens
 - Op basis van vrijwilligheid
 - Vertrouwelijkheid gegevens
- Adviesbasis wordt onoverzichtelijker



Bemestingsadviezen en gebruiksnormen

- Adviezen voor efficiënt gebruik van stikstof en fosfaat (vanaf 2013)
- Adviezen over verdeling gebruiksruijnte over gewassen
 - Wetgeving op bedrijfsniveau
- Verfijning advisering, o.a.
 - ten aanzien van mineralisatie
 - precisielandbouw



Duurzaamheid bemesting

- Naast economisch resultaat ook aandacht voor
 - In standhouden/verbeteren bodemkwaliteit
 - Beperken van nutriëntenverliezen
 - Beperken van energiegebruik en broeikasgasemissies
 - Sluiten van kringlopen en gebruiken van reststromen



Presentatie en communicatie

- Omvormen van adviesbasis naar handboek
 - Achtergrondinfo over o.a. onderbouwing adviezen, basiskennis bemesting, rekenvoorbeelden
 - Handleiding hoe bemestingsplan op te stellen
 - Aandacht voor bodemaspecten
 - Verwijzing naar literatuur, adviesmodules, wetgeving etc.
- Omvormen van tabellenboek naar webapplicatie
- Meer communicatie over bemestingsadviezen



Tot slot

- Verandering adviesbasis nodig voor aansluiting op huidige praktijk
- Vragen algemeen
 - Waar ligt de prioriteit
 - Hoe wordt dit gefinancierd
- Vragen aan u
 - Waar ligt voor u de prioriteit
 - Wat kan u bijdragen



Inventarisatie vragen en wensen

3 flappen

- Vragen en discussiepunten
- Uw prioriteiten
- Uw bijdrage

